

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR MEDIABELEID

VERGADERING VAN 8 NOVEMBER 1995

Interpellatie van de heer Dirk Van Mechelen tot de heer Eric Van Rompuy, Vaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de halvering van het aantal erkende lokale radio's

VOORZITTER : de heer Robert Voorhamme

– *De interpellatie wordt gehouden om 16.22 uur.*

Interpellatie van de heer Dirk Van Mechelen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de halvering van het aantal erkende lokale radio's

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Mechelen tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de halvering van het aantal erkende lokale radio's.

De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn interpellatie vloeit voort uit de voorstelling van uw beleidsnota, die via de pers voor de nodige schokgolven heeft gezorgd in de wereld van de Vlaamse lokale radio's. De krantekoppen van 7 oktober jongstleden wekten inderdaad enige ongerustheid. De Gazet van Antwerpen blokletterde : 11 lokale radio's moeten sneuvelen. De Morgen volgde met : Van Rompuy borstelt 170 radio's uit de FM-band, terwijl de Financieel-Economische Tijd het als volgt formuleerde : van 340 naar maximum 220 lokale radio's. Het Volk had het dan weer over : 170 vrije radio's moeten uit de ether. Uit de eensgezindheid van de perskoppen en de verslaggeving leid ik af dat de journalisten uw woorden niet hebben misverstaan. De krantekoppen hebben heel wat deining veroorzaakt in het kleine en gevoelige wereldje van de lokale radio's en terzelfder tijd hebben ze het debat over de omstandigheden waarin de lokale radio's in Vlaanderen moeten opereren, opnieuw geopend. Dat laatste zal u niet vreemd in de oren klinken. Bij de bespreking van uw decreet in november 1990 in de Vlaamse Raad hebt u de dure eed gezworen dat de lokale radio's de eerstvolgende tien jaar niet meer zouden worden besproken in de Vlaamse Raad. U begrijpt dat het me verheugt dat u meened moet plegen. Het zijn uiteindelijk vijf jaar geworden, maar het zijn verloren jaren geweest.

We hebben het allemaal al eens meegemaakt met de televisie.

We waren het wel eens met de analyse die u hebt gemaakt tijdens uw permededeling van 7 oktober jongstleden. Zo kampen de lokale radio's op dit ogenblik met manifeste problemen inzake economische haalbaarheid. Hun leefbaarheid is als gevolg van het decreet van 1990 dermate aangetast dat ze op de klippen dreigen te lopen. U koppelt daar een aantal beschouwingen over ketenvorming aan, die ik voor uw rekening laat.

Een tweede punt uit uw analyse had betrekking op het gebrekkige zendcomfort, waarvoor u onder meer verwijst naar de problemen in de Brusselse regio. Ook in het noorden van Vlaanderen, meer bepaald in de grensstreek met Nederland, steken enorme problemen inzake zendcomfort de kop op, doordat Hilversum 3 uitzendt op dezelfde bandbreedte als lokale radio's ten noorden van Antwerpen. Er moeten bijgevolg initiatieven ter zake op het getouw worden gezet.

U neemt het me wellicht niet kwalijk dat ik bij het begin van mijn interpellatie even de historiek schets van wat het afgelopen decennium met de lokale radio's is gebeurd. Het decreet van 6 mei 1982 van de heer Poma was heel belangrijk omdat het een eerste signaal was van een nieuwe, meer liberaal getinte mediapolitiek, waarbij werd gestreefd naar het doorbreken van monopolies. Het had de verdienste dat de vrije radio's uit de illegaliteit werden gehaald, maar net zozeer het nadeel dat het uitermate snel tot stand was gekomen, waardoor er een aantal tekortkomingen in waren geslopen. We waren het ermee eens dat dit decreet in 1990 verouderd en dus aan herziening toe was.

Inmiddels kan niet worden ontkend dat het fenomeen en het succes van de lokale radio's aanleiding heeft gegeven tot een ware metamorfose van de openbare radio-omroep, die voor het eerst werd geconfronteerd met concurrentie uit de privé-sector. Toen de luisteraars wegvluchten naar dit privé-initiatief en de luistercijfers daalden,

Van Mechelen

heeft de programmatie en de werking van de openbare omroep onder leiding van de directie een wetenschappelijk onderbouwde, dynamische omvorming ondergaan. Er werden nieuwe initiatieven in het leven geroepen, zoals Studio Brussel, Radio Donna en dan was er nog de ont koppeling van Radio 2, die zich is gaan manifesteren als een regionale openbare radio-omroep.

Ik denk bijvoorbeeld ook aan de complete netdifferentiatie die de voorbije jaren is gegroeid. Er was een gezonde concurrentiestrijd ontstaan tussen een openbare radio-omroep die werd gefinancierd met overheidsmiddelen en lokale radio's die hun positie afdwongen in het radiolandchap. Sommige lokale radio's hadden de ambitie een volwaardige programmatie te verzorgen binnen een voldoende groot zendgebied en door te groeien tot privé-alternatieven voor de openbare radio-omroep. Andere streefden ernaar een lokale gemeenschap tot hun verzorgingsgebied te maken en stemden daar hun programma's op af. Verwonderlijk is wel dat er nog bijna geen doelgroepen-, laat staan themaradio's zijn.

De natuurlijke evolutie die in het radiowereldje op gang was gekomen, werd in 1990 of 1991 een halt toegeroepen, toen uw decreet met betrekking tot de niet-openbare radio's operationeel werd. We werden geconfronteerd met een stilstand in de evolutie, die het gevolg was van twee duidelijk verschillende visies op het radiogebeuren in Vlaanderen. Enerzijds een CVP-SP-visie die inzake privé-initiatieven low profile, dus conservatief was. Uw decreet dat op 7 november 1990 door de Vlaamse Raad werd goedgekeurd, is de vertaling van uw visie om het fenomeen lokale privé-radio-omroepen terug te schroeven tot zeer kleinschalige initiatieven. Het was uw keizer-koster decreet. Vergeeft u me deze uitspraak, maar ik herhaal gewoon wat ik vijf jaar geleden heb gezegd. Het radiodecreet was uw persoonlijk werkstuk en is niet samen ingediend met en ondertekend door de heer Chevalier. Alle eer komt u toe. Dit fameuze Keizer- Koster decreet heeft zijn uitwerking niet gemist. Wij hebben ervoor gewaarschuwd dat het een uitermate negatieve invloed zou hebben op de lokale radio's. Het was een dirigistisch decreet. Denken we maar aan de zeer rigide erkenningsvoorwaarden en aan de drukte omtrent de herkenningmelodieën die een zeker aantal keren per uur moesten worden uitgezonden met die bepaalde vermelding. Denken we maar aan de administratieve verplichtingen die u de lokale radio's hebt opgelegd. Het was bijna nodig een boekhouder erbij te halen om alle formulieren naar de administratie te kunnen opsturen. Zo was er ook nog de verplichting om voor 80 percent eigen programma's te brengen. Zoals we al voorspelden, is dit voor lokale radio's een onmogelijke opdracht.

Daartegenover stond de VLD-visie die de bedoeling had het zeer creatieve radiogebeuren een kans te geven om

via een quasi natuurlijke marktbeving door te groeien naar grootschaliger initiatieven. In 1990 hebben we kansen willen bieden aan regionale radio-omroepen. Dit optimistische initiatief, waarvan we hebben aangetoond dat het technisch haalbaar was, is door het decreet van 1990 in de doofpot gestopt. We stellen vast dat we na de voorbije vijf jaar gelijk hebben gekregen. De lokale radio's zijn in ernstige financiële moeilijkheden terechtgekomen en gelet op de huidige organisatie is hun zendcomfort onvoldoende.

Een bijkomende doodsteek vanwege de meerderheid aan de lokale radio's, is het feit dat de openbare omroep het recht heeft verworven om landelijke reclame uit te zenden via haar radionetten. Men stapt af van een gescheiden financiering, waarbij de openbare omroep uitsluitend met openbare middelen werkt en de privé-omroep met privé-middelen. Hierdoor wordt de economische leefbaarheid van het radiogebeuren bemoeilijkt. De kleinschaligheid van het privé-radiogebeuren zet het manifeste gebrek aan know-how voor de verwerving van inkomsten uit reclameboodschappen nog duidelijker in de verf. Het decreet over de regionale televisieomroepen werd ondertussen goedgekeurd, waardoor nu deze omroepen naast de lokale radio-omroepen en de openbare omroepen werkzaam zijn op dezelfde reclamemarkt. We zitten nu geprangd tussen lokale professionele omroepen en lokale amateuristische omroepen. Wij pleiten er al vijf jaar voor dat de decreetgever duidelijke richtlijnen zou opstellen. Radio maken op een amateuristische wijze via vrijwilligerswerk is een anachronisme in deze tijd van technologische evolutie, waarbij voor de consument kwaliteit en professionaliteit een conditio sine qua non is. Het strakke keurslijf van het decreet van 1990 belemmert een dergelijke professionaliteit.

Zendcomfort is de achillespees van de lokale radio's. De minister heeft gekozen voor de gemakkelijkste technische, maar wel erg drastische oplossing. We verbeteren het zendcomfort door het aantal lokale radio's te halveren. Dit is een ongenueanceerde visie, waarvoor zich heel wat alternatieven aandienen. Een technische discussie ter zake is onontbeerlijk. Drie voor de hand liggende alternatieven zijn alvast : een compressie van de frequentieband waarop de openbare omroep opereert – het bestaan van de vijf-plus-één openbare zenders moet vanzelfsprekend worden gerespecteerd – de digitalisering en de kabelradio.

Vooraleer de drastische maatregelen van de minister toe te passen, is een discussie hierover broodnodig. Het verheugt onze fractie dat de minister het stilzwijgen inzake de decreetgevende bepalingen omtrent de vrije radio's doorbreekt. We zijn blij verrast dat het debat opnieuw wordt geopend. Het parlement moet de kans krijgen een grondig maatschappelijk debat te organiseren over een nieuw medialandschap, dat moet functioneren vóór de eenentwintigste eeuw. De minister voorziet een zeer

Van Mechelen

lange termijn voor de operationalisering van de digitalisering, die ontelbare nieuwe mogelijkheden schept : vijftien jaar lang zou er parallel worden uitgezonden op FM en DTAP. Ook daarover moet worden gepraat.

In de beleidsnota zegt de minister dat we moeten afstappen van een defensieve aanpak en overgaan tot een proactieve aanpak. De minister pleit voor een grotere openheid ten aanzien van alle nieuwe mogelijkheden die ons worden geboden. We menen dat we ook voor het radio-gebeuren moeten afstappen van de conservatieve visie waarbij de openbare omroep haar de facto monopolie behoudt. Concurrentie geeft aanleiding tot een gezonde dynamiek, die alleen maar voordelen voor de luisteraar kan meebrengen.

Tal van initiatieven met betrekking tot het radio-gebeuren staan op dit ogenblik al op het getouw. Het is de plicht van de Vlaamse Raad om in alle openheid een debat te voeren en de mogelijkheid te scheppen om synergieën tussen regionale radio en regionale televisie in de hand te werken, een initiatief dat werd opgestart door Roularta en de VUM-groep. Zijn landelijke commerciële televisiestations daartoe bereid in een modern medialandschap ? Amper veertien dagen geleden opperde ik dat het voor een openbare omroep misschien verstandig zou zijn om behalve een NV televisieomroep ook een NV radio-omroep te creëren en zodoende te werken vanuit twee onafhankelijke structuren. De minister heeft toen zijn vertrouwen in een synergie tussen radio en televisie en in een rechtstreekse ondersteuning bevestigd.

We moeten nagaan in welke mate een soepele samenwerking tussen de openbare radio-omroep en privé-commerciële televisiestations mogelijk kan zijn. Dit wordt een zeer complex debat en we willen daar zo snel en zo uitvoerig mogelijk over praten.

Ondertussen pleit ik voor een godsvrede op het terrein. Het signaal dat de minister op 7 oktober de wereld heeft ingestuurd, heeft ongerustheid en vele reacties teweeggebracht. Ik vraag de minister om vandaag de boodschap over te brengen dat de Vlaamse Raad eerst van gedachten zal wisselen over de technische mogelijkheden en een dynamisch radiolandschap voor de volgende eeuw. In de beleidsnota staat dat de openbare omroep al in 1997 de eerste stappen zou zetten naar een digitalisering. Vanaf 1999 zou het dan zeer snel moeten gaan : we moeten zo vlug mogelijk operationeel zijn. Het blijft evenwel moeilijk een datum voorop te stellen, maar zodra de digitalisering gemeengoed is geworden, zijn de mogelijkheden legio. Ik verwijs in dit verband naar mijn uiteenzettingen naar aanleiding van het mediapact.

Het zou getuigen van een groot conservatisme, mochten wij de volgende vier jaar van uw beleidsperiode laten voorbijgaan zonder van de gelegenheid gebruik te maken

om een ruim kader af te bakenen waarbinnen op het gepaste moment privé-initiatieven een rol kunnen spelen zonder een hypotheek te leggen op de technische mogelijkheden van de openbare radio-omroep.

Vervolgens heb ik nog een aantal zeer concrete vragen met betrekking tot wat u op 7 oktober 1995 hebt gelanceerd. Welke criteria denkt u te kunnen hanteren om de vergunning van 170 lokale radio's in te trekken ? Ik neem aan dat u het niet zo hebt bedoeld, maar het wordt wel zo aangevoeld en een duidelijk antwoord lijkt me in dit geval geen overbodige luxe. Bent u van plan met een soort van inquisitie aan te vatten tegen de radiostations die geen rekening houden met het decreet van 1990 ? U hebt overigens zelf gezegd dat dit decreet aan aanpassing toe is. Of deed u dat slechts in een figuratieve bui, waarbij u bedoelde dat het probleem van het zendcomfort moet worden verholpen ?

Wat zult u doen met het advies van de Vlaamse Federatie van Lokale Radio's, die voorstelde om slechts van een 15-tal zenders de vergunning in te trekken ? Beschikt u op dit ogenblik over een concrete inventaris van de bestaande radiostations, uitgaand van hun volledig, gedeeltelijk of helemaal niet functioneren ? Er zijn bovendien aardig wat lokale radio's die er niet in slagen hun financiële verplichtingen na te komen, onder meer met betrekking tot de auteursrechten.

Wat doet u als u wordt geconfronteerd met schadeclaims van gedupeerde radiozenders, vermits hun vergunningen ten vroegste in maart 1999 verlopen ?

Bent u bereid om een diepgaand onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden tot herschikking van de beschikbare frequenties ? Ik denk hierbij onder meer aan het debat van 1990 over de compressie van de frequenties die aan de openbare omroep zijn toegewezen. Bent u bereid om, indien mogelijk de marges daar te verleggen ?

Ten slotte heb ik nog een intentievraagje voor u, mijnheer de minister. Als u ze niet beantwoordt, kan ik u dat niet kwalijk nemen. Bent u bereid om het decreet van 7 november 1990 te wijzigen, zodat lokale radio's opnieuw levenskansen krijgen ? Denkt u desgevallend aan een bijsturing zoals die tijdens de vorige zittingsperiode op gang aan het komen was, wat bijvoorbeeld in de teksten van de heer De Clerck kan worden geverifieerd. Of ziet u eerder soelaas in een nieuw ontwerp van decreet conform uw eigen beleidsprogramma ? Op pagina 10 zegt u dat op wetgevend vlak de Vlaamse regering zo veel mogelijk met kaderdecreten zal werken. Gaat het dan om een decreet dat ruimere marges voorziet en getuigt van iets meer toekomstvisie, zodat de Vlaamse Raad uiteindelijk tot het echte decreetgevende werk kan overgaan met betrekking tot het radio-gebeuren en waardoor privé-initiatieven zich kunnen toekomstgericht kunnen oriënteren ? Dat kan

Van Mechelen

zowel de rechtszekerheid als de kwaliteit voor de luisteraar alleen maar bevorderen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mevrouw de voorzitter, liever dan in te gaan op een aantal zaken die in de beleidsopties van de ministers staan te lezen, zou ik van de gelegenheid gebruik willen maken om enkele doelgerichte vragen te stellen.

Ik ben het niet altijd eens met de heer Van Mechelen, die ik echter waardeer om zijn inbreng in het debat en de wijze waarop hij het probleem aan de orde heeft gesteld. Want dat er een probleem is, staat zonder meer vast.

Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat in lokale radio's heel wat lokale creativiteit tot uiting komt. Ik vind het jammer dat ze het zo moeilijk hebben om het financieel te rooien en zou zelfs geneigd zijn te pleiten voor een zekere kwaliteitsondersteuning, al zie ik op dit moment niet in hoe dit het beste kan gebeuren. Toch wil ik nog enkele klemtonen leggen.

Mijns inziens mag het nooit zo zijn dat de lokale radio's zich, buiten verbanden en netwerken om, ontwikkelen tot een alternatief voor de landelijke openbare radio. Ik ben geen voorstander van een landelijke privé-radiozender. Het moet me van het hart dat het me danig ergert dat ik door mijn openbare omroep wordt overrompeld met infantiele reclameboodschappen die de nieuwsberichten voorafgaan. Voor mij hoeft reclame op de openbare radio hoegenaamd niet.

Daarmee heb ik geen oplossing aangebracht voor het kwaliteitsvraagstuk van de lokale radio. Ik stel wel vast dat sommige zogenaamde lokale radio's uitzenden via een zo krachtig signaal dat ze zonder moeite de openbare radio-uitzendingen behoorlijk storen. Het kan wel zijn dat mijn auto niet is uitgerust met de meest hoogwaardige apparatuur, die bijvoorbeeld een kwalitatief hoogstaande ontvangst van de openbare omroep op het grondgebied van Brussel garandeert. Het is en blijft evenwel ergerlijk dat ik in Brussel vanaf een bepaald moment geen BRTN-uitzendingen meer kan ontvangen. Misschien kunt u me hieromtrent wel enig advies verstrekken, zonder reclame te maken voor een beter toestel, wel te verstaan.

Het ontgaat me echter niet dat bepaalde radioprogramma's, maar niet die van de BRTN, in Brussel uitstekend worden ontvangen. Is hierover overleg mogelijk ? De toepassing van de wetgeving ter zake blijkt immers niet probleemloos te verlopen. Blijkbaar overschrijden sommige lokale radio's de toegestane sterkte van uitzendfrequenties en wordt hen daarbij bijzonder weinig in de weg gelegd. In mijn kinderjaren heb ik het nog meegemaakt dat ergens een radiotje in beslag werd genomen, omdat dit een vreselijk misdrijf zou zijn.

Mijnheer de minister, inzake lokale radio's en de door u persoonlijk ontwikkelde beleidsvisies zal ik me verder van commentaar onthouden, omdat de voorzitter een debat ter zake heeft aangekondigd.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de minister, ik wens te reageren op de uitspraken van de heer Van Mechelen en mevrouw Maes. Ik stel vast dat vooral de heer Van Mechelen gebruik maakt van een interpellatie om de grote beleidsvisies van zijn partij naar voren te schuiven. Daar zal ik alvast niet op ingaan.

De heer Dirk Van Mechelen : Het interpellatieverzoek werd ingediend naar aanleiding van de verklaring van de minister na de vorige zitting. (*Rumoer*)

De heer Carl Decaluwé : Uw pleidooi van zoëven was een verkapte beleidsverklaring van uw partij. Het kan zijn dat dit tot de gebruiken van de Vlaamse Raad behoort. Daarmee heb ik geen ervaring.

Het decreet van minister Van Rompuy wordt hier afgekraakt. Onze fractie vindt het decreet globaliter niet zo slecht. Het moet waarschijnlijk wel nog worden verfijnd en aangepast.

U hebt er terecht op gewezen dat het decreet al vijf jaar bestaat, mijnheer Van Mechelen. Dat betekent dat in het medialandschap in die vijf jaar ook veel is veranderd, en het een en ander waarschijnlijk kan worden bijgestuurd en aangepast. Mevrouw Maes heeft net nog de kern van de zaak aangekaart. Vandaar ook mijn vraag over de controle. In de Vlaamse Raad worden heel wat decreten goedgekeurd, maar niet zelden gaan ze de mist in omdat de controle niet accuraat gebeurt.

Ik ben het er ook niet mee eens dat de heer Van Mechelen opmerkt dat de regionale televisiezenders voor een stuk de lokale reclamemarkt hebben kapotgemaakt. Het gaat hier namelijk om twee verschillende reclamemarkten. Degenen die zoals Radio Contact aan ketenvorming hebben gedaan, ondervinden waarschijnlijk wel last van de reclame op regionale zenders. Ik haal desbetreffend het voorbeeld aan van Radio Tas in Turnhout, die met 150 vrijwilligers werkt, mijnheer Denys.

Vervolgens wil ik graag weten in hoeverre het mogelijk zou zijn om een aantal Vlaamse ambtenaren te detacheren naar het BIPT – een hoofdzakelijk federaal orgaan dat zijn echte verantwoordelijkheid niet opneemt – om er daar op toe te zien dat de vooropgestelde controle nauwgezet gebeurt en dat eventuele overtreders daadwerkelijk worden gestraft. Op die manier zou de procedure tot intrekking van de vergunning inderdaad kunnen worden ingezet en zou het aantal lokale radio's systematisch worden teruggeschoefd.

De voorzitter : De heer Van Wallendael heeft het woord.

De heer Tuur Van Wallendael : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb geen vragen voor de minister, maar ik wil graag een aantal opmerkingen kwijt. Deze interpellatie is interessant omdat ze het ongevoegen omtrent de factor concurrentie binnen deze sector, iets wat zowel bij de heer Van Mechelen als bij mezelf leeft, aan het licht brengt. De heer van Mechelen wil op sommige gebieden de concurrentie laten spelen en op andere gebieden, waar die concurrentie te ver gaat, een beschermend element inbouwen. In die zin zitten we op dezelfde golflengte, alleen zijn de onderwerpen die voor bescherming in aanmerking komen niet gelijklopend.

We zijn dus beiden voorstander van een vrije markt die toch niet té vrij mag zijn. Dit is een tijdsgebonden houding die leeft in de hele mediasector.

Mijnheer de minister, u wordt ervan beschuldigd een keizer-koster te zijn omdat u een zekere reglementering oplegt aan commerciële radio's. Nochtans houdt die reglementering weinig in, bij vergelijking met wat u oplegt aan de openbare radio-omroep. Stelt u zich eens voor dat u eenzelfde reglementering zou toepassen voor kranten. Het zou een onwaarschijnlijke aanfluiting zijn van de persvrijheid.

Bovendien wordt u geconfronteerd met een technisch probleem. Bij het zoeken naar een oplossing daarvoor wordt u dan weer op basis van ideologische standpunten aangevallen. Het beeld van de keizer-koster is dan natuurlijk niet meer veraf.

Ook over de zogenaamde creativiteit van de commerciële radio's wordt heel wat gepalaverd. Ik ontken niet dat bepaalde radio's een zekere creativiteit aan de dag leggen, maar met het merendeel is het wat dat betreft bedroevend zwak gesteld. In welk kader passen dergelijke radio's eigenlijk ? Zijn ze een middel ter bevordering van de eigen Vlaamse identiteit, of ter ondersteuning van onze democratie ? Bieden ze meer inzicht in de werking van onze instellingen ?

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : U bent het met me eens wanneer ik zeg dat het de grote verdienste is van de vrije radio's dat ze de openbare radio-omroep hebben wakker-geschud. Het grote verschil met de televisie, mijnheer Van Wallendael, is dat de directie op gepaste wijze heeft gereageerd. Ik kan me er alleen over verheugen dat in de loop van de jaren 90 die dynamische houding van de openbare radio-omroep is voortgezet, ondanks het feit dat de concurrentiedruk is weggevallen.

Aan allen die Piet Van Roe hier in de commissie hebben gehoord, kan ik nu medelen dat men er daar rekening mee houdt dat die landelijke commerciële radio-omroep er zal komen. Ik wil er alleen maar op wijzen dat we wel eens voor een voldongen feit zouden kunnen staan indien

we er niet in slagen een degelijk kaderdecreet tot stand te brengen.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er zijn naar mijn mening een aantal kwalitatieve en kwantitatieve elementen die het voorstel van de minister kunnen steunen. Ik denk dat de minister onderschat hoeveel kwalitatief aanvaardbaar vrijwilligerswerk er op het terrein wordt geleverd. Wel ben ik ervan overtuigd dat er met minder zenders, meer zendcomfort kan worden bereikt.

Er zijn een drietal manieren voorhanden om het aantal zenders in te perken. Ten eerste, het moet, zoals de heer Decaluwé al heeft vermeld, mogelijk zijn om op basis van de huidige regelgeving, zowel op het federale als op het Vlaamse niveau, controles uit te voeren. Ten tweede, er moet naar opties worden gezocht voor het herschikken van de beschikbare ruimte. Ten slotte lijkt het me wenselijk om een zekere vorm van overleg tot stand te brengen met de sector. Door bijvoorbeeld een aantal stimuli in te bouwen, zouden we fusies tussen radio's kunnen uitlokken. Dit zou ook wat het zendcomfort betreft, meer mogelijkheden kunnen bieden.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Het is goed dat we deze namiddag over de lokale radio's van gedachten kunnen wisselen. Bij het opstellen van de beleidsbrieven zal het in de toekomst nodig zijn er nog dieper op in te gaan.

De bewuste verklaringen heb ik afgelegd tijdens een interview naar aanleiding van 100 jaar radio. De reporter van de BRTN stelde me de vraag hoe ik de evolutie naar het jaar 2000 zag en welke soort radio's ik maatschappelijk noodzakelijk vond. Het uitgangspunt van iemand die spreekt namens de Vlaamse regering, is natuurlijk het regeerakkoord. Daarin staat heel duidelijk dat we opteren voor een dubbel spoor met aan de ene kant de lokale radio's en aan de andere kant de landelijke BRTN-radio met zijn netten. Dat is het uitgangspunt van onze redenering. Daarmee ga ik ook in op wat de heer Van Wallendael heeft gezegd. Bij de televisie beschikt men over een onbeperkt aantal kanalen. Op de radio werkt men met een frequentieband. Dat is het grote verschil tussen radio en televisie. De frequentieband is beperkt en verplicht ons ertoe bepaalde keuzen te maken. Wat moet dit behelzen in Vlaanderen ? Nu hebben we aan de ene kant de BRTN en aan de andere kant de lokale radio's. Aan landelijke commerciële stations, waarvoor sommigen opteren, kunnen we geen monopolie geven. Dat wil zeggen dat we er een aantal moeten laten uitzenden. Ik zie zelfs niet in hoe we dit aantal zouden kunnen beperken.

De heer Denys stelde in 1991 voor de deur voor regionale radiostations open te zetten. De overheid moet het even-

Van Rompuy

wel doen met een beperkte frequentieband. Naast de BRTN-radio's moeten er lokale radio's, een vijf tot zestal landelijke commerciële stations en zeker elf regionale radiostations een plaatsje krijgen, als we de filosofie van ons televisiedecreet willen respecteren. Wie de eerstkomende jaren een mediabeleid wil voeren, zal keuzen moeten maken. De overheid zal op basis van een aantal criteria moeten uitmaken wat wel en wat niet kan. Er bestaat een wezenlijk onderscheid tussen televisie en radio en dat zal de overheid ertoe dwingen via haar decreetgeving keuzen te maken.

We kunnen onder geen beding alles in één keer op de frequentieband loslaten. De aanleiding van de verklaring die ik heb afgelegd, was de algemene vaststelling dat heel wat lokale radio's in Vlaanderen opereren conform het decreet dat door de Vlaamse Raad is goedgekeurd, maar dat ze een paar straten of enkele kilometers verder niet meer beluisterbaar zijn. Wanneer we worden uitgenodigd door lokale radio's, vind ik het pijnlijk te moeten vaststellen dat de mensen die zich met een enorme inzet op hun werk toeleggen, moeten klagen dat ze drie kilometer verder bij de plaatselijke middenstand geen reclameboodschappen kunnen werven, omdat ze daar niet te beluisteren zijn. Dat is de realiteit op het terrein. Wat doen we eraan? We kunnen er gewoon de ogen voor sluiten. Het uitgangspunt van de nota die mijn administratie heeft opgesteld en die ik ter beschikking stel van de commissie, is dat het probleem van het zendvermogen en -bereik onoplosbaar is met het huidige aantal lokale radio's. Er steken heel wat problemen de kop op, maar die ga ik niet allemaal in detail schetsen. Er zijn storingen tussen de lokale radio's onderling en vanuit de Franse Gemeenschap. Bovendien ondervinden we ook internationale storingen vanuit Nederland, Frankrijk en Duitsland. Er zijn dus externe storingen die het ons moeilijk maken. Bij elke klacht wordt het BIPT, dat verantwoordelijk is voor de etherpolitie en de desbetreffende controle, verwittigd. Dat is zo geregeld door de staatshervorming, en tot nader order is dat nog altijd zo. Voor storingen vanuit de Franse Gemeenschap is het BIPT machteloos en kan het niet optreden tegen vergunningen afgeleverd door de Franse Gemeenschap. Hetzelfde geldt voor Brussel, waar wij in ons decreet in een sterker zendvermogen hebben voorzien voor onze eigen lokale radio's om hen de kans te geven op te tornen tegen de Franstalige gemeenschapszenders. Er zijn daar ook vele misbruiken. Er lopen verschillende procedures bij de Raad van State tegen de Franse Gemeenschap en de door hen toegewezen frequenties en frequentieplannen. De discussie is op dit ogenblik nog bezig. Sommige rechtsgedingen werden al in 1994 ingezet maar de Raad van State heeft er tot nu nog geen uitspraak over gedaan. Een definitieve uitspraak wordt binnen de zes maanden verwacht.

Een aantal radio's van de Franse Gemeenschap blijven intussen de Vlaamse radio's storen. Sommige radio's ver-

hogen dan op hun beurt hun zendvermogen om toch hun publiek te kunnen bereiken en dit leidt tot een kettingreactie. Het is niet zo eenvoudig om hier tegen op te treden. De staatshervorming belet ons veel meer te doen dan van de Franse Gemeenschap en de federale regering een correcte toepassing te vragen.

Uit controles van het BIPT blijkt dat sommige storingen tussen radio's in Vlaanderen onvermijdelijk zijn omdat de erkende radio's zich te dicht bij elkaar bevinden. De heer Van Moeseke is verantwoordelijk voor de administratie en is dezelfde mening toegedaan. Hier is een aanpassing dus noodzakelijk. We mogen het hoofd niet in het zand steken. Als de aanpassing van een decreet noodzakelijk wordt door de technologische evoluties, moeten we dat durven te erkennen en zoeken naar een oplossing.

Het is duidelijk dat het aanzienlijke aantal erkende lokale radio's binnen de Vlaamse Gemeenschap, er zijn er nu meer dan 300, niet optimaal kan functioneren. Iedereen heeft zijn beste beentje voorgezet om zijn lokale radio te laten erkennen. Om de acht kilometer zendbereid te waarborgen, zegt de administratie dat er slecht 185 radiostations mogen zijn met elk 100 Watt en 45 meter antennehoogte. Wij moeten onderzoeken wat hoe we dit in de toekomst kunnen bereiken. De acht kilometer bereik is dus eigenlijk een theoretisch gegeven. Indien we die in de toekomst willen garanderen, moeten we een volledig nieuw frequentieplan uitdokteren waarbij absoluut voor monofonie de volgende minimumafstanden moeten worden gerespecteerd: 40 kilometer op dezelfde frequentie in plaats van 30 in het huidige frequentieplan; 19 of 20 kilometer in plaats van de huidige 15 bij een verschil van 100 Khz; en 14 of 15 kilometer in plaats van 12 als het verschil 200 Khz bedraagt. Op die normen zal het nieuwe frequentieplan steunen. Bij de vraag wat de toepassing ervan zal betekenen voor het aantal radio's, beweert men dat het ongeveer tot een halvering zou leiden.

Wat de manier van procederen ter zake betreft, ben ik voorstander van een debat in de Vlaamse Raad. Ik denk dat we die zaak moeten bespreken met de nieuwe Raad voor Lokale Radio's die binnenkort wordt geïnstalleerd en dit op basis van gegevens van de administratie, die ik ter beschikking zal stellen opdat men zou beseffen waar het probleem zich precies situeert. Zoals de heer Van Mechelen al aanhaalde, kan ook over het opentrekken van de band en het onderbrengen van de lokale radio's in de band tussen 87 en 102 Mhz een discussie worden gevoerd. De Raad voor Lokale Radio's heeft zich daarover uitgesproken. De Vlaamse Mediaraad heeft na een tegensprekelijk onderzoek met afgevaardigden van de lokale radio's en specialisten inzake frequenties van PTT en BRTN geadviseerd dat de onderverdeling van de band moet behouden blijven.

Ook wordt gevraagd om ten aanzien van uitzendingen van de BRTN een beperktere bescherming aan te hou-

Van Rompuy

den. Dat is ook een stelling die hier in de commissie naar voren is geschoven. De beschermingsnormen zijn ongewijzigd sinds 1981. Eenieder die met het medium vertrouwd is, beaamt dat een beperking van de bescherming voor de BRTN ook zou kunnen resulteren in grote storingen. Dat is nu in Brussel al een probleem, maar daar krijgt men natuurlijk te maken met de veel sterkere Franse-gemeenschapszenders.

Ziedaar de eigenlijke verklaring, mijnheer Van Wallendael. Als we de openbare omroep er ook niet wil vanaf duwen, moeten we uiterst omzichtig tewerk gaan. Tot nader order zijn wij daarom geen voorstander van het aanbrenge van wijzigingen aan de scheiding van de frequentieband. Ik denk dat we het fundamentele debat hier zullen moeten voeren.

Mevrouw de voorzitter, de decreetgeving is ontstaan in de Vlaamse Raad. Ik denk dat het goed is als we ook in de Vlaamse Raad tot nieuwe decretale bepalingen kunnen komen. U vraagt op welke basis, mijnheer Van Mechelen. Wij zien ons geconfronteerd met de technische onuitvoerbaarheid van een decreet in het licht van de situatie in de Franse gemeenschap, in Nederland, enzovoort. Het betreft de technische onmogelijkheid om het zendcomfort dat we bij decreet willen waarborgen, te kunnen garanderen. Op basis van dat gegeven moeten we tot een nieuwe erkenningsronde kunnen komen, zonder dat iets aanleiding tot schadeloosstelling kan geven. Het spreekt voor zich dat het verlenen van een nieuwe erkenning objectief en op redelijke argumenten gronden moet worden verantwoord. Daarvoor zullen we een aantal criteria moeten opstellen. Daarbij zou ik persoonlijk het criterium van de huidige werkzaamheid van een aantal radio's laten primeren.

De administratie meldt tevens dat ze heel dikwijls bepaalde lokale radio's in gebreke stellen, maar dat zogauw dit gebeurt vanuit verschillende hoeken met die radio's contact wordt opgenomen om hen te waarschuwen. Dat gebeurt dan vanuit de Raad voor Lokale Radio's zodat de radio's na enkele weken toch enigszins uitzendingen verzorgen, zodat men op de duur de zaak niet meer kan opstarten. De ketenradio's spelen hier een enorme rol in, omdat zij willen beletten dat men tot een sanering van het radiolandschap komt. Zij hebben er alle belang bij dat de verschroeiende aarde blijft zoals ze is en hopen dat er in de chaos nieuwe soorten wetgevingen kunnen ontstaan. Dat is de realiteit.

Ik denk dat wij vanuit de Raad een decreet tot stand hebben gebracht dat voor kritiek vatbaar is, maar nu moeten we werken aan een nieuw doelgericht decreet, waarvan een aantal uitgangspunten in het regeerakkoord zijn geschetst. Ik denk dat deze problematiek echt een debat verdient en ik dank dan ook de interpellant en de andere collega's voor hun uiteenzettingen.

Ten slotte wil ik nog eens benadrukken dat de Vlaamse regering open staat voor suggesties om te komen tot een nieuwe decreetgeving ter zake. Vanuit de Raad moeten we de moed hebben om in alle sereniteit het radiolandschap te saneren, tenzij men zegt dat men een totaal andere optie wil op de frequentieband, of een opening naar landelijke stations toe. Maar dat zou dan meteen het einde betekenen van de lokale radio's omdat er gewoon geen ruimte voor is.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Over één zaak zijn we het in elk geval eens. Met betrekking tot de radio zijn de technische mogelijkheden imperatief voor het beleid dat we nadien willen invullen. De VLD pleit voor het behoud van het noodzakelijke zendcomfort voor de vijf-plus-één openbare radionetten. Tegelijkertijd neemt de evolutie met betrekking tot de digitalisering van de radio zulke proporties aan dat ik ervoor pleit om nu een debat te beginnen over een nieuw radiolandschap. Als we dat verzuimen, krijgen we opnieuw een chaos zoals we die hebben gekend op het einde van de jaren '70, begin jaren '80. Vandaar mijn vraag om een anticiperende aanpak waarbij we de mogelijkheden inschatten. Het lijkt me perfect mogelijk dat in het kader van die digitalisering ruimte wordt gecreëerd voor privé-initiatieven.

Wat het kwalitatieve aspect van de vrije radio betreft, mijnheer Van Wallendael, meen ik dat het aan de luisteraar toekomt om te kiezen. Ik wil alleen de mogelijkheden scheppen binnen een duidelijke structuur.

Eén van de grote problemen voor de leefbaarheid van de vrije radio's is het opgeven van de gescheiden financiering. Ik ben ervan overtuigd dat we naast het technische debat ook het financiële debat moeten voeren.

U hebt het niet gehad over het opgeven van de gescheiden financiering, een van de grote problemen met betrekking tot de leefbaarheid van de lokale radio's. Dit speelt een rol, net zoals het opstarten van de regionale televisie-omroepen, dat de lokale grotere jongens naar zich toe hebben gehaald.

Naast het technische moeten we ook het financiële debat voeren. Er rest ons nog het probleem omtrent wat we in de tussenperiode doen en hoeveel jaar die bedraagt. Dit zal blijken uit de technische discussie. Hoe saneren we het radiolandschap ? Ik ben ten eerste op mijn hoede, wanneer u zegt dat u objectieve en redelijk te verantwoorden criteria zult hanteren. Ik stel me beschikbaar om daarover van mening te wisselen. Zo'n saneringsoperatie – hoe nodig ze ook moge zijn – moet met de grootste omzichtigheid en objectiviteit gebeuren. Omdat het debat bij de beleidsnota zal worden voortgezet, beëindig ik hier mijn betoog. Ik zou u willen vragen om u nu te engageren. Ik weet dat de hervorming van de openbare televisie belangrijk is. Het is ook voor onze fractie een prioriteit. Dat

Van Mechelen

heeft de heer Denys al bevestigd bij de voorstelling van het McKinsey-rapport. We zijn beschikbaar, maar we wensen ook het debat over het radiogebeuren, dat u zelf hebt opengebrouwen, consequent voort te zetten. Alleen al in het kader van de rechtszekerheid van tal van lokale radio's die op dit ogenblik de pedalen dreigen te verliezen.

– *Het incident wordt gesloten om 17.25 uur.*
